

การศึกษาเชิงบูรณาการเพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการเลี้ยงปลาสวายโงมเพื่อการส่งออก

บทคัดย่อ

ในประเทศไทยการเลี้ยงปลากลุ่ม *Pangasius* ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงโดยเกษตรกรรายย่อยและเลี้ยงเพื่อบริโภคภายในประเทศ ในปี 2005 รัฐบาลไทยได้เริ่มโครงการนำร่องโครงการแรกสำหรับการส่งเสริมการส่งออกปลาลูกผสมกลุ่ม *Pangasius* ที่เลี้ยงในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้มีการประเมินแนวโน้มและข้อจำกัดของประเทศไทยสำหรับการเลี้ยงและส่งออกปลาชนิดนี้ ด้วยการสัมภาษณ์หลายภาคส่วนของธุรกิจ (เกษตรกร, พ่อค้าคนกลาง, โรงงานแปรรูป ผู้ส่งออก และผู้กำหนดนโยบาย)

การผสมพันธุ์เทียมแม่พันธุ์ปลาสวาย (*P. hypophthalmus*) และ พ่อพันธุ์ปลาเผาหรือปลาโงม (*P. bocourti*) ประสบผลสำเร็จทำให้ได้ลูกพันธุ์และอัตราการรอดสูง ชื่อทางการค้าของปลาชนิดนี้คือ Thai Panga และชื่อท้องถิ่นคือ ปลาสวายโงม โดยปลาสวายโงมมีเนื้อสัมผัสคล้ายกับปลาโงม

เกษตรกรในจังหวัดนครพนม 400 ราย เข้าร่วมโครงการเลี้ยงปลาสวายโงมเพื่อการส่งออก เข้าร่วมโครงการนำร่องในระยะแรก (2005-2006) และระยะที่สอง (2007-2008) โดยรัฐบาลช่วยออกค่าใช้จ่ายต่างๆ การผลิตทั้งหมด ระยะเวลาในการเลี้ยง 11 เดือน ได้ปลาน้ำหนักประมาณ 800 กรัม รวมกับความร่วมมือของผู้ส่งออกปลาสวายโงมแล่นเนื้อ ปริมาณ 11 ตัน ส่งออกไปประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี 2006 การผลิตทั้งหมด การแปรรูป และกระบวนการส่งออกดำเนินการโดยภาครัฐร่วมกับผู้ส่งออก สำหรับการเลี้ยงปลาเกษตรกรจ่ายเงิน 5 บาทต่อตัว (33 บาท = 1 ดอลลาร์สหรัฐ) เมื่อเกษตรกรลงทุนด้วยตัวเอง พบว่า มีหลายปัจจัยที่น้ำหนักลดลง อาทิเช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผลิต ระยะเวลาเลี้ยง และราคาปลาที่รับซื้อหน้าฟาร์มก่อนเข้าโรงงานแปรรูปและผู้ส่งออก ประเทศไทยมีแนวโน้มสูงที่จะประสบความสำเร็จในการส่งออกปลาชนิดใหม่นี้ โรงงานแปรรูปของภาคเอกชนของไทยมีประสิทธิภาพที่ยาวนานและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในผู้บริโภคระดับนานาชาติ การประยุกต์รูปแบบการเพาะเลี้ยงที่เคยมีมาเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงปลาชนิดนี้ จะช่วยให้เกษตรกรลดราคาอาหารเม็ด (22-25 บาทต่อกิโลกรัม) และอัตราแลกเนื้อ เท่ากับ 1.5-1.7 ขณะที่โรงงานแปรรูปสามารถรับซื้อปลาจากเกษตรกรได้ในราคา 30-35 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ดีที่ภาครัฐต้องการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรที่ยากจนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเป็นพื้นที่ที่มี GDP ต่ำที่สุดของประเทศ แต่การขยายโครงการนี้จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจากหลายภาคส่วนของธุรกิจ เกษตรกรรายย่อยขาดแคลนเงินทุนและความรู้ด้านการจัดการเลี้ยงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ดังนั้นหลายภาคส่วนธุรกิจจึงได้รับคำแนะนำให้จัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยโรงเพาะฟัก การจัดจำหน่ายอาหาร โรงงานแปรรูป และอื่นๆ เหมือนกับเกษตรกรเลี้ยงปลานิลรายย่อยส่วนใหญ่ที่สูญเสียเงินกำไรให้แก่บริษัทอาหาร

คำสำคัญ: ปลาลูกผสมกลุ่ม *Pangasius*, ปลาสวายโงม